

บทความวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ฮัสซัน ดารามัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์ ศูนย์ยะลา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำในการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจได้นำไปศึกษาต่อไป

จากการศึกษาพบว่า

ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อดีด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำแสดง ความเป็นมิตร แสดงน้ำใจ และความเป็นกันเองกับประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำระบุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำสามารถจูงใจให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกร่วมกันที่ทำงานเป็นสิ่งสำคัญและน่าภูมิใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและข้อผู้นำมอบหมายงานตามความสามารถและความถนัดแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำกระตุ้นให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนแสดงความคิดเห็น และแสดงแง่คิดต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำแนะนำให้ ข้อมูลและทางเลือกในการแก้ปัญหาต่างๆ กับผู้นำกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการริเริ่มทดลองใหม่ๆ โดยมีการ แนะนำเมื่อการปฏิบัติงานดังกล่าวพบความผิดพลาด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.4 ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำคิดและ ค้นหาข้อผิดพลาดก่อนที่จะให้ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือแก่ประชาชนตามสมควรแก่โอกาสเวลาที่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. การบริหารสถานศึกษาการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัด ปัตตานี โดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ ในระดับปานกลาง โดยมีด้านการบริหารการปกครองตามหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการ บริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำ บริหารงานโดยคำนึงถึงความยุติธรรมต่อประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำใช้อำนาจในการบริหารงานด้วย ความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

บทความวิจัย

2.2 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำมีจริยธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีศีลธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.3 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีผู้นำมีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.4 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความมีส่วนร่วม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินการวางแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.5 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อผู้นำมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.6 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความคุ้มค่า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำได้บริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คำสำคัญ: 1) ผู้นำ 2) การแก้ไขปัญหา 3) การศึกษา

บทความวิจัย

A Study on Leadership and Peaceful Conflict Resolution in Mueang District, Pattani Province

Hassan Daramun

Lecturer in Public Administration, Ratchapark Institute, Yala Center

Researcher Abstract

Leaders in solving problems peacefully in the Muang District Pattani Province as a whole found to be at a high level with the aspect of inspiration have the highest average and the issue of taking into account the individuality It has the lowest mean considering each aspect. The results can be summarized as follows:

1.1 In terms of ideological influence, it was found that the overall level was at a moderate level. with leaders showing their friendliness, showing kindness and friendliness to the people have the highest average And the leader clause clearly states the purpose and goals of the work. have the lowest average

1.2 In terms of inspiration, it was found that the overall level was at a moderate level. The leadership can motivate the subordinates to feel that the work they do is important and proud. They have the highest average and the leader assigns tasks based on individual abilities and aptitudes. have the lowest average

1.3 In terms of stimulating the use of intelligence, it was found that the overall level was at a moderate level. There is a leadership message encouraging subordinates and the public to express their opinions. and express ideas have the highest average and leaders suggesting information and alternative solutions with leaders encouraging and encouraging new experimental initiatives It is recommended when such operations are found to be faulty. have the lowest average

1.4 In regard to individuality, it was found that the overall level was at a moderate level. with leadership thinking and looking for mistakes before giving operational feedback. have the highest average and the leader to give advice, advice and assistance to the people as appropriate when there is a problem have the lowest average

2. Administration of educational institutions, administrative administration according to the principles of good governance In the area of Mueang District, Pattani Province, overall, it was found that the respondents have opinions on the administration of governance in accordance with the principles of good governance moderate with the aspect of administration in accordance with the principle of responsibility have the highest average and administration in accordance

บทความวิจัย

with the rule of law have the lowest average when considering each aspect can be summarized as follows:

2.1 In terms of administration according to the rule of law, it was found that the overall level was at a moderate level. with the leadership to manage the affairs with regard to justice to the people have the highest average and the leader to use his powers in administration with fairness and without discrimination have the lowest average

2.2 In terms of administration according to moral principles, it was found that the overall level was at a moderate level. There is an ethical leader in management. have the highest average And the leadership has morals in the administration. have the lowest average

2.3 In terms of administration according to the principle of transparency, it was found that the overall level was at a moderate level. The leaders have formulated strategic plans for proper and systematic budget management. have the highest average And the leader has the necessary and reliable information disclosure. for the public to be informed regularly have the lowest average

2.4 In terms of administrative administration according to the principle of participation, it was found that the overall picture was at a moderate level. There are leaders giving opportunities for people to participate in solving problems. have the highest average And the leader has given the opportunity for people to participate in formulating policies, implementing development plans. have the lowest average

2.5 In terms of administration according to the principle of responsibility, it was found that the overall picture was at a high level. The leadership is responsible for the results of the performance. have the highest average And the leaders are responsible for the consequences of their own decisions. have the lowest average

2.6 In terms of administration according to the principle of value for money, it was found that the overall picture was at a moderate level. There is a leader to manage the work to achieve the objectives and goals of the plan. according to the budget to carry out have the highest average And the leader has a pure assessment of the performance of his subordinates. have the lowest average

Keywords: 1) Leadership 2) Problem solving 3) Education

บทความวิจัย

บทนำ

ภาวะผู้นำเป็นความสามารถของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคล โดยอิทธิพลนั้นจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลภายในองค์กรดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Robbins, 2005: 332) โดยรูปแบบของการมีอิทธิพลนั้น สามารถเป็นแบบ อิทธิพลอย่างเป็นทางการ (formal influence) หรืออิทธิพลอย่างไม่เป็นทางการ (informal influence) ก็ได้ กล่าวคือ อิทธิพลอย่างเป็นทางการจะมาจากตำแหน่งหน้าที่ที่มาจากกาแต่งตั้งอย่างเป็นทางการภายในองค์กร เพราะว่าตำแหน่งบริหารจะมากับระดับของอำนาจหน้าที่ ที่ได้ถูกกำหนดอย่างเป็นทางการเอาไว้ภายในองค์กร ดังนั้นผู้บริหารที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการ จึงอาจจะต้องสวมบทบาทภาวะผู้นำไปพร้อมๆ กัน อันเนื่องมาจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้นำทุกคนก็อาจจะไม่ได้เป็นผู้บริหารทุกคน และในทางกลับกัน ผู้บริหารทุกคนก็อาจจะไม่ได้เป็นผู้นำทุกคน ทั้งนี้ก็เพราะว่า อำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการที่องค์กรมอบให้แก่ผู้บริหารนั้น ไม่ได้เป็นเครื่องรับประกันว่าผู้บริหารเหล่านั้นจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ภาวะผู้นำ จึงมีแหล่งที่มาจากการยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่มด้วยตนเอง หรือมาจากการมอบหมายอย่างเป็นทางการขององค์กร ด้วยเหตุนี้ องค์กรจึงต้องการบุคคลที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง และเป็นผู้บริหารที่เข้มแข็งเพื่อให้ประสิทธิภาพขององค์กรบรรลุถึงระดับสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง องค์กรมีความจำเป็นที่จะต้องผู้นำที่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานะภาพเดิม มีวิสัยทัศน์ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับสมาชิกภายในองค์กรเพื่อให้เกิดความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายเชิงอุดมการณ์ ซึ่งก็คือ การบรรลุถึงวิสัยทัศน์ขององค์กร ในขณะเดียวกัน องค์กรก็ต้องการบุคคลที่เป็นผู้บริหารจัดการเพื่อกำหนดแผนงานที่ชัดเจน สร้างโครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบการดำเนินงานประจำวัน (Robbins, 2005 : 332-333)

หลักธรรมาภิบาล (Good governance) คือ หลักในการบริหาร การจัดการการควบคุม ดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 8) อันเป็นหลักการพื้นฐาน ในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อผลประโยชน์ให้กับคนทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชน ในเรื่องการเปิดเผยตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัดสินใจ

ธรรมาภิบาลจะทำให้สังคม มีความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรม และทางเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส อยู่ร่วมกันด้วยความสุขและความเอื้ออาทรต่อกัน (อานันท์ ปันยารชุน, 2541, หน้า 47)

ธรรมาภิบาล เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง จะต้องเกิดขึ้นในองค์กรราชการ ซึ่งเป็นศูนย์การบริการภาครัฐ อันเป็นหน่วยงานที่ต้องบริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม หากกลไกของรัฐสามารถเดินได้อย่างถูกต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรมและโปร่งใส ก็จะนำพาให้ประชาชนได้รับการดูแล หรือได้รับการบริการที่ดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในส่วนรวมอย่างแท้จริง (จรัสศรี ทิพย์, 2545, หน้า 33) ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์กรภาครัฐ และภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหาร

บทความวิจัย

องค์การ เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสู่ประชาชน โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลดการควบคุม การกำหนดบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจะถูกตรวจสอบต่อแนวทาง การใช้อำนาจในการดำเนินงานธรรมาภิบาลเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาขีดความสามารถ โดยส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่ปราศจากการคอร์รัปชัน หรือการไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะ มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว มีการดำเนินงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากเกินไป มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการดำเนินงานอย่างชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกฎกติกา มารยาทในการบริหารงาน ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้าง ภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร นอกจากจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ 2 การบริหารงานได้ ยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบโดยมีประชาชนหรือองค์กร ภายนอกมีส่วนร่วม เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร (กรมชลประทาน, 2556, หน้า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถบรรลุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหลักของ ความรับผิดชอบ โปร่งใส และประชาชนมีส่วนร่วมและดำเนินการอย่างให้มีการตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ตลอดจนช่วยกำกับทิศทางการพัฒนาให้เอื้อประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (ธรรมาภิบาล รัตนไตรแก้ว, 2549, หน้า 66) และนอกจากนี้ ยังเป็นหลักการบริหารที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถช่วย ลดปัญหา ความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้ง และสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมทั้งทำให้การบริหารงาน ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความโปร่งใสสามารถ ตรวจสอบได้ ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและเกิดภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555, หน้า1)

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ทบทวนและวิเคราะห์ หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสถาบันต่างๆ ในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย พบว่ามี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญเหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ และเพื่อให้มีความง่ายต่อความเข้าใจ สะดวกต่อการจดจำและการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555, หน้า 19)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดปัตตานี ทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยเลือกศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดยะลาและนราธิวาส ซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอาศัยอยู่ โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการ

บทความวิจัย

นำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนา การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ภายในเขตพื้นที่จังหวัดยะลาและนราธิวาส ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บังคับการในการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจได้นำไปศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยปัจจัยที่ทำการศึกษาคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่และศาสนา

ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาค้นคว้า ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตด้านประชากร โดยมีกลุ่มประชาชนผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้นำมุสลิมในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ประเภทของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการพิจารณาจากปรากฏการณ์ สภาพแวดล้อม โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดประเด็นและข้อสรุปใหม่ๆ อันเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้สนใจอย่างนักศึกษา นักวิชาการ หรือผู้ที่มีบทบาททางสังคมในการหาทางออกร่วมกันของปัญหาที่เกิดขึ้น และการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการรวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้วิจัย จากการสอบถาม การพูดคุย พบปะกับผู้ปฏิบัติงาน จากบทความ วารสารที่เกี่ยวข้อง สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ตและรายละเอียด ข้อมูลทั่วไปมาทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพต่อไป

ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2566 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2567

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งที่มา 2 ลักษณะคือ

1. ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การพูดคุยและการสังเกต ประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการถามเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ อันประกอบไปด้วย ศาสนา เพศ อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ ซึ่งปรากฏในแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่สอง เป็นการถามถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้นำมุสลิมด้วยยุทธศาสตร์ตามหลักศาสนาและหลัก เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ทางสังคมซึ่งได้ปรากฏในแบบสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่สาม เป็นการถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำมุสลิมต่อการเสริมสร้างความสามารถในการอยู่ร่วมกัน ของคนในสังคมท่ามกลางความหลากหลายในพื้นที่ซึ่งปรากฏในแบบสัมภาษณ์ต่อไป

บทความวิจัย

2. ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์ บทความ วารสารทั่วไป หนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการค้นพบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมทั้งวิเคราะห์เชิงตีความโดยส่วนสุดท้ายจะเป็นเรื่องของการสรุปและอภิปรายผลต่อไป นอกจากนี้แล้วข้อมูลในการวิเคราะห์ยังได้แบ่งออกเป็นสองขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง จะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของผู้นำมุสลิมด้วยยุทธศาสตร์ตามหลักศาสนาและหลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนาในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งได้ปรากฏในรูปแบบสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่สอง จะเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำมุสลิมต่อการเสริมสร้างความสามารถในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมท่ามกลางความหลากหลายในพื้นที่ ซึ่งทั้งสองขั้นตอนดังกล่าวจะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากประชาชนในพื้นที่ต่อไป

แนวทางหรือทางออกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น มีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไปในหลายมุมมอง ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาและการนำแนวทางที่มีอยู่มาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม บรรลุผลตามเป้าหมายและตรงตามความต้องการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่นั้น ต้องขึ้นสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปขององค์การที่เอื้อประโยชน์กับผู้ปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น นอกจากนี้แล้ว การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้นทุกคนจึงมีความต้องการให้เกิดสันติภาพ ภารดรภาพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินรวมถึงความสงบสุข สันติและยั่งยืนให้เกิดขึ้นโดยเร็วต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับทราบถึงภาวะผู้นำของผู้กำกับกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
2. ได้รับทราบถึงภาวะผู้นำของผู้ในการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. ได้รับทราบถึงภาวะผู้นำของผู้ในการส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนได้เรียนรู้ถึงหลักธรรมาภิบาลอย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง โดยมีการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่เน้นหลักธรรมาภิบาลแก่บุคลากรทุกคน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารและยังช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กรปรับปรุงเว็บไซต์ อัพเดทข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันและความเป็นจริง ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ประชาชนได้รู้ตลอดเวลา รวมทั้งมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานและการประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจทั่วไปได้ทำการศึกษาต่อไป

บทความวิจัย

สรุปผลการศึกษา

ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำแสดง ความเป็นมิตร แสดงน้ำใจ และความเป็นกันเองกับประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำระบุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำสามารถจูงใจให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกกว้างขวางที่ทำงานเป็นสิ่งสำคัญและน่าภูมิใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและข้อผู้นำมอบหมายงานตามความสามารถและความถนัดแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำกระตุ้นให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนแสดงความคิดเห็น และแสดงแง่คิดต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้นำแนะนำให้ ข้อมูลและทางเลือกในการแก้ปัญหาต่างๆ กับผู้นำกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการริเริ่มทดลองใหม่ๆ โดยมีการ แนะนำเมื่อการปฏิบัติงานดังกล่าวพบความผิดพลาด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.4 ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำคิดและ ค้นหาข้อผิดพลาดก่อนที่จะให้ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือแก่ประชาชนตามสมควรแก่โอกาสเวลาที่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. การบริหารสถานศึกษาการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัด ปัตตานี โดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ ในระดับปานกลาง โดยมีด้านการบริหารการปกครองตามหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการ บริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อ ผู้นำบริหารงานโดยคำนึงถึงความยุติธรรมต่อประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำใช้อำนาจในการ บริหารงานด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.2 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อ ผู้นำมีจริยธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีศีลธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.3 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี ผู้นำมีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.4 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความมีส่วนร่วม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดย มีข้อผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีการเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินการวางแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

บทความวิจัย

2.5 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.6 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความคุ้มค่า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำได้บริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อผู้นำมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ วิเชียรเขต. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนิษฐา สิริจินดา. (2552). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- ขวัญชัย จะเกรง. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เจริญจิตร คงเพชรศรี. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- เฉลา ระโหฐาน. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โพรเกรสซิฟ
- ทิพากร วรณพฤกษ์. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสำนักงานเขตบางขุนเทียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธนิตา ก้องยืนยง. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

บทความวิจัย

- ธวัชชัย หอมยามเย็น. (2548). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นงนุช สังขรัตน์. (2552). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของคณะกรรมการดำเนินการบริหารสถาน ศึกษาของ โรงเรียนในเครือ เซนต์ปอล เดอ ชาร์ต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา บัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- เบญจภรณ์ ผินสุ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ ครุศาส ตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประนอม แมนมาศวิท และพจน์ ยงค์สกุลโรจน์. (2553). “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการ ปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์,” วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 4(1), 103-114.
- ปริญญ์ ต้นสกุล. (2550). ศาสตร์แห่งผู้นำ : หลักธรรม 7 ต้นของคนเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ : จิตจักรวาล.
- ปสุตา เพ็งประสพ. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเซนต์หลุยส์จังหวัด ฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประนอม แมนมาศวิท และพจน์ ยงค์สกุลโรจน์. (2553). “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการ ปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์,” วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 4 (1), 103 - 114.
- พัทธนันท์ เจียเจริญ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์.
- พิรภรณ์ บุญสมพร. (2558). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลอำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ไมตรี คงนุกุล. (2553). การศึกษาภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติคินเคด กรุงเทพฯ. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิภา เพชรจิระวรวงศ์. (2552). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียน มัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา บัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สมเกียรติ บาลลา. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอเมืองปทุมธานี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (2558ข). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 - 2562. นราธิวาส : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทความวิจัย

- สิทธิพล พหลทัฬห. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สินีนานู โพธิ์เจริญโน. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ การศึกษา มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2552). พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- สุมาลี ละม่อม. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุรินทร์ ชุมแก้ว. (2556). วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำแบบสร้างการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมการทำงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารในองค์กร เอกชน. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544). ภาวะผู้นำ ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5 - 8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัศรพล กันทะคง. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อุดม พินธุรัช. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- แอนนา รัตนภักดี. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.